GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 183. Mercurĭ 3 (15) Octomvre 1884.

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Octomvre st. v. 1884 se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România și streinătate:** pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șese lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterea ḑiarului sĕ nu se întrerupă.

REDACȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Brașovŭ în 2 (14) Octomvre.

Una din cestiunile cele mai dificile și delicate, despre carĭ s'a făcutŭ amintire în mesagiulŭ adresatŭ dietei ungare, este fără îndoială cestiunea reînoirei pactului financiarŭ cu Austria, ce espiră la 31 Decemvre 1887.

Scimŭ cu toții că acestŭ pactŭ, pe care se razimă uniunea reală a Ungariei cu Austria, n'a mulțămitŭ pe nicĭ una din părțile contractante și elŭ este consideratŭ atâtŭ dincóce câtŭ și dincolo de Laita numai ca o calamitate impusă de necesitatea momentului. In Austria nu poțĭ pronunțá cuvintele „pactulŭ cu Ungaria,“ fără ca sĕ țĭ se rĕspundă c'unŭ zîmbetŭ ironicŭ: Frumósă învoiélă când o parte plătesce 70, ér cealaltă parte numai 30 de percente și când cei ce plătescŭ numai 30% facŭ gură și pretensiunĭ pentru o sută de percente.

Când e vorba de contribuirea la sarcinele pentru afacerile comune ale monarchiei, locuitorii din statulŭ ungarŭ trebue sĕ se bucure, décă suma ce trebue sĕ-o plătéscă va fi câtŭ se póte de mică. In privința acésta pactulŭ financiarŭ încheiatŭ la înființarea dualismului și reînoitŭ odată după ḑece anĭ, a fostŭ destulŭ de favorabilŭ și, décă cu tóte acestea nu vedemŭ nicĭ unŭ sporŭ și ne simțimŭ mai apĕsațĭ de greutatea sarcinelorŭ publice ca popórele din Austria, causa este că miliónele, ce s'au economisitŭ la resortulŭ afacerilorŭ comune, s'au risipitŭ îndecitŭ în întru pentru plăcerea maghiarilorŭ de a se jucá de-a „mare putere.“

De aicĭ vine, că pactulŭ financiarŭ cu Austria este privitŭ în partea de dincóce a monarchiei încă cu mai mare nemulțămire ca în partea de dincolo. La acésta contribue multŭ și esperiențele ce s'au făcutŭ cu privire la tractatulŭ de vamă și comerciulŭ, care este într'adevĕrŭ în multe privințe fórte apăsătorŭ pentru Ungaria. Se póte ḑice, că aceea ce a cedatŭ Austria la împărțirea cuotei pentru afacerile comune câștigă îndoitŭ pe cale directă, prin favorurile ce i le acórdă tractatulŭ de vamă și comercialŭ cu Ungaria.

Amêndouĕ părțile fiindŭ nemulțămite cu pactulŭ, este naturalŭ că fiecare parte caută sĕ dobêndéscă condițiunĭ mai favorabile la reînoirea pactului. Ca sĕ câștige însĕ amêndouĕ părțile este imposibilŭ, căcĭ de va dobêndí una condițiunĭ mai favorabile, cealaltă va pierde în aceeașĭ mĕsură.

Dificultatea consistă în aceea că, pe când Austriacii parŭ a fi decișĭ de a nu mai cedá nimicŭ în favorulŭ Ungariei, Ungurii declară că suntŭ decișĭ de a se învoí la reînoirea pactului numai în acelŭ casŭ déeă vorŭ dobêndí nouĕ concesiunĭ.

Proiectulŭ de adresă alŭ partidei tisaiste vorbesce în privința acésta destulŭ de clarŭ. In privința cuotei ḑice că „Ungaria nu cere nicĭ unŭ darŭ dela Austria și nicĭ nu-i póte dărui nimicŭ,“ ear ce se atinge de tractatulŭ de vamă și de comerciu, cere modificațiunĭ, conformŭ intereselorŭ Ungariei.

Cestiunea reînoirii pactului financiarŭ și economicŭ cu Austria este însĕ totodată o cestiune eminamente politică și se nasce întrebarea décă din punctŭ de vedere politicŭ a fostŭ consultŭ ca Ungurii de pe acuma se amenințe, că, décă nu li se vorŭ face noue concesiunĭ, ei vorŭ înființá unŭ teritoriu vamalŭ independentŭ.

Foile austriace au și rĕspunsŭ la amenințările din proiectulŭ de adresă alŭ Tisaiștilorŭ. „Fițĭ sigurĭ,“ scrie „N. fr. Presse,“ „că și pe noi cei din partea apusană a monarchiei ne vețĭ aflá unițĭ în hotărîrea, de-a nu dá și de-a nu primí darurĭ. Ungurii și-au alesŭ rĕu momentulŭ de a ne amenința cu teritorulŭ de vamă independentŭ, când, chiar după mărturisirea adresei, statulŭ ungarŭ sufere de o grea crisă economică...“

Ungurii au cutezatŭ pân'acum și multe au câștigatŭ. Dér nu s'au sciutŭ folosí de ce au câștigatŭ. Viitórele negoțiărĭ pentru reînoirea pactului îĭ vorŭ aflá și mai slabĭ în punctulŭ finanțelorŭ ca odinióră. Nu-i mirare prin urmare, că cei din Austria de pe acum le dau sĕ cunóscă, că amenințările lorŭ nu-i alteréză nicĭ cătușĭ de puținŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 14 Octomvre. — Conferința clubului partidei liberale a primitŭ în unanimitate, fără desbaterĭ, proiectulŭ de adresă compusŭ de Max Falk, votându-i în acelașĭ timpŭ mulțămită care s'a trecutŭ la protocolŭ. Antêia comisiune judecătorésca a camerei deputaților a verificatŭ alegerea lui Chorin, a respinsŭ protextulŭ datŭ în contra alegerii lui Aurelŭ Imre în Cristurulŭ sĕcuescŭ, din causa mancităței formei. — Soția redactorului ḑiarului „Pesti Naplo“ Urvary a muritŭ erĭ după amédi.

CRONICA POLITICĂ.

Impresiunea ce a făcut'o proiectulŭ de adresă alŭ Tisaiștilorŭ în Austria nu este nicĭ decum favorabilŭ. Chiar și diarele germane centraliste din Viena suntŭ nemulțmite cu pasagiele privitóre la relațiunile esterióre ale monarchiei și la cestiunea pactului fianciarŭ și vamalŭ cu Austria.

Amŭ ḑisŭ în numĕrulŭ de erĭ, că espectorarea d-lui Falk despre caracterulŭ alianței cu Germania a fostŭ nepolitică și nefolositóre. »N. fr. Presse« ḑice că ea va dá prilegiu la interpretărĭ nefavorabile. Din accentuarea prea mare a imprejurărei, că alianța este numai între Germania și Austro-Ungaria și că Rusia nu a întratŭ în ea, și din bucuria ce-o arată adresa asupra acestei împrejurărĭ se póte deduce, că cu tótă întrevederea pacea nu e asigurată și relațiile monarchiei nósire cu Rusia au rĕmasŭ recĭ ca și până acuma. „Noi, dice »N. fr. Presse,« trebue sĕ dorimŭ, ca monarchia nóstră sĕ fie în cele mai bune și amicabile relațiunĭ cu Rusia. Décă însĕ adresa dietei ungare esprimă bucuria, că Rusia nu a întratŭ în alianța celorŭ douĕ împĕrății, acésta se va interpretá așa, că în sînulŭ poporațiunei monarchiei nóstre este unŭ curentŭ, care face imposibilă apropierea unei a treia puterĭ.....«

Și mai nemulțămite suntŭ diarele vienese cu amenințarile indirecte privitóre la tractatulŭ de vamă cu Austria. Despre acésta însĕ mai pe largŭ în numĕrulŭ de mâne.

*

In ședința dela 11 Octomvre a dietei croate, Starcevicianii au provocatŭ o scenă furtunósă prin Bacarcicĭ, care a cerutŭ ca alegerea lui Pancovicĭ sĕ se supună unei investigațiunĭ. Protestulŭ Starcevicianilorŭ accentuéză, că acum 20 de anĭ Pancovicĭ a fostŭ condamnatŭ la arestŭ de trei lunĭ pentru o crimă ce a comis'o din lăcomiă de banĭ ca căpitanŭ auditorŭ în Glina. Pe lângă acésta, la alegere s'au comisŭ ilegalitățĭ. Bacarcicĭ, terminându-se cetirea protestului, ḑise: »Ațĭ auḑitŭ acusațiunea. Décă e adevĕrată, nicĭ unulŭ din voi nu va suferí pe acestŭ omŭ în mijloculŭ nostru, ér décă suferițĭ unŭ astfelŭ de hoțŭ ordinarŭ, fără sĕ se investigese casulŭ, atuncĭ putețĭ strămutá imediatŭ dieta la Lepoglava (pușcăria țĕrii).‘ Ședința acésta fiindŭ una din cele mai interesante, o vomŭ comunicá în numĕrulŭ proximŭ în tóte amĕnuntele ei.

*

Tótă lumea aștepta cu mare nerăbdare sĕ véḑă ce urmărĭ vorŭ avé pregătirile cele marĭ, carĭ erau destinate de a despresurá orașulŭ Chartum, și de a scăpá astfelŭ pe generalulŭ Gordon, despre care se ḑicea de multŭ, că e mortŭ. Intr'aceea elŭ și-a făcutŭ singurŭ drumŭ spărgêndŭ liniile dușmanului impresurătorŭ și s'a făcutŭ póte de prisosŭ espedițiunea care avé sĕ înghiță câteva milióne. Pe când ómenii de statŭ din Londra îșĭ spărgéu capetele, că ce mijlóce se întrebuințeze ca sĕ scape pe Gordon din cursa în care se aflá, atuncĭ elŭ prin cutezanța sa bătu trupele Mahdiului și prin vaporele sale curățí țĕrmurile Nilului de rebelĭ, ba elŭ după ce scăpă merse în contra Berberului și impresură acestŭ însemnatŭ punctŭ.

Ministrulŭ Gladstone, căpĕtândŭ îmbucurătórea scire, a pututŭ mulțămí lui Dumneḑeu, pentrucă sórtea ministerului lui depinde fórte multŭ dela scăparea lui Gordon. Astăḑĭ în Anglia póte domní mare bucuriă, pentru că Sudanulŭ este ca și uitatŭ. Englesilorŭ astăḑĭ nu le pasă de plângerile creditorilorŭ Egiptenĭ, până când se află canalulŭ de Suez în stăpânirea lorŭ. Din nou toțĭ Englesii se grupeză împrejurulŭ ministrului Gladstone, ertându-i tóte greșelile câte le-a făcutŭ elŭ în politica egipténă de când se află la cârma statului. Astfelŭ primulŭ ministru se póte ocupá érășĭ în liniște de cestiunea interióră a reformei electorale englese.

Programa »partidei independente unită cu cea dela 1848« și Croația.

In „Egyetertés“ de la 10 Octomvre Fridericŭ Pesty arată, că astăḑĭ partida independentă și de la 1848 nu face decât servicii Croațilorŭ. Elŭ ḑice între altele:

Bărbații din partida independentă sciu că eĭ ocupă cele mai înaintate posturĭ, sciu sĕu celŭ puținŭ arŭ trebuí sĕ scie, că ei păzescŭ idealulŭ națiunei, în urma cărora plécă aceia póte ceva cam târdiu, carĭ suntŭ ómenii pracsei. Așa a fostŭ acésta totdéuna când s'a pusŭ în lucrare vr'o mare ideă, și așa va fi și de aci înainte. Causa, că partida independentă n'a făcutŭ ca până acumŭ cucerirĭ în cercurĭ mai marĭ, nu zace în scopurile acestei partide, ci mai multŭ în bărbații, carĭ o representéză, în tactica lorŭ. Partida acésta doresce ștergerea instituțiunei delegațiunitorŭ și prin urmare schimbarea §-lui 29 din art. de lege XII. din 1867, care a întrodusŭ acéstă institutiune. Dar în acelașĭ timpŭ ea susține articolulŭ de lege XXX din 1868, care face din pămêntulŭ Ungariei o Croațiă aprópe independentă. Acésta este o categorică contraḑicere, căcĭ a declará susŭ și tare, că susține independența și integritatea țĕrii, și a susține citata lege din 1868, este absolutŭ imposibilŭ.

Partida independentă și de la 48 érăși a recursŭ la o tactică necălită, și ca sĕ câștige simpatia Croațiloră, décă va fi cu putință, a făcută concesiunĭ, carĭ vatămă adêncŭ viéța de statŭ maghiarŭ. Dar' décă e vorba de concesiune, atuncĭ trebue s'o spunemŭ, că și simpatia Austriei valoréză ceva pentru noi; ar urmă decĭ de aicĭ sĕ nu ne atingemŭ de instituțiunea delegațiunilorŭ, căcĭ Austria nu-o póte sacrifică.

Partidei independente îi place a ḑice, că ea este depositara ideilorŭ lui Ludovicŭ Kossuth și că ea în spiritulŭ lui propoveduesce. Vomŭ spune ce idei avea Kossuth în acéstă cestiune. »Pesti Hirlap,« redactatŭ de dênsulŭ, în Nr. 1025 din 27 Ian. 1848 ḑice: »Deórece în Ungaria se află șése comitate, carĭ din așa numita adunare provincială vorŭ sĕ facă o formală dietă și legislațiune și vorŭ sĕ se constitue într'unŭ statŭ deosebitŭ, acéstă adunare provincială trebue sistată; trebue în sfêrșitŭ declaratŭ, că coróna maghiară și statulŭ maghiarŭ suntŭ identice, și că în statulŭ maghiarŭ afară de Ungaria nu esistă decâtŭ jurisdicțiunĭ numite comitate, orașe și districte, că statulŭ maghiarŭ cunósce numai comitatele Verőcze, Szerém și Posega, ér nicĭ o Slavoniă, și numai comitatele Zágráb (Agram), Kőrös și Varasd, și nicĭ o Croațiă!« Décă patrioții independențĭ arŭ binevoi a căută între vorbirile din dietă ale lui Kossuth, arŭ află încă mai multe alte declarațiunĭ de felulŭ acesta.

Tóte soiurile de libertate, în care se desfătéză astăḑĭ națiunea, se potŭ reduce la Kossuth; cu tóte acestea, ceea ce posedămŭ astăḑĭ e numai o parte, unŭ fragmentŭ din resultatele câștigate de dênsulŭ. Partida așa numită dela 48 vrea sĕ știrbéscă și mai departe aceste resultate; căcĭ atâta dóră va scí, că legile din 48 nu cunosceau o Slavoniă și că într'ênsele Verőcze, Szerém și Posega suntŭ înșirate numai ca comitate maghiare. Astăḑĭ însĕ partida din 48 vrea sĕ susțină articululŭ XXX din 1868, adecă le aruncă Croațilorŭ amintitele trei comitate. Ei facŭ tocmai ca comuna din Parisŭ, care vĕḑêndŭ că se apropiă inimicii, dă focŭ propriei municipalitățĭ (casa orașului). Ei înșișĭ dărîmă integritatea patriei. Séu dóră se mulțămescŭ ei cu ficțiunea despre unitatea imperiului sfintei coróne maghiare, când în realitate a treia parte din acestŭ imperiu ne scapă din mânĭ? Cunóscemŭ mulțĭ patrioțĭ din acéstă partidă, carĭ vréu ca sĕ se ștérgă împăcarea din 1868 cu Croații, pentru că e dăunósă și se află în contraḑicere cu istoria. Dér în contra acestui programŭ nicĭ unulŭ dintre ei nu și-a ridicatŭ vocea.

In adevĕrŭ acestŭ guvernŭ, atacatŭ cu atâta înverșunare de partida independentă, aḑĭ-mâne va face mai multŭ pentru integritatea țĕrii, decâtŭ amintita partidă. Guvernulŭ a recunoscutŭ celŭ puținŭ că orĭ ce conventiculŭ are poftă de a-șĭ însuși atributele de dietă, (de a se jucă de a dieta), și pentru aceea a prefăcutŭ fundulŭ regiu, locuitŭ de Sașĭ, în comitate, a redusŭ Universitatea săséscă la unŭ institutŭ pentru cultură și a delimitatŭ și cerculŭ de activitate alŭ congresului din Carlovițŭ. Ceea ce acolo erá o tendință, multŭ-puținŭ încoronată de succese, aceea în Agramŭ s'a realisatŭ pe deplinŭ: douĕ legislațiunĭ, douĕ guverne într'unŭ statŭ. Acesta e sîmburele lucrului, tóte celelalte numai vorbe góle. Insușĭ baronulŭ Khuen-Hédervàry ḑise în ḑilele acestea: „Intre bărbații din oposițiunea croată nu e nicĭ o diferință; tóte partidele oposiționale nisuescŭ la independența Croației. Partida independentă maghiară sprijinesce cu programulŭ sĕu acéstă tendință; pentru aceea dar' nu are dreptulŭ de a pretinde, ca de asupra palatului regescŭ din Buda sĕ fâlfâiă numai stindartulŭ maghiarŭ, ca simbolŭ alŭ Unității statului maghiarŭ.«

CESTIUNEA NEUTRALISARII ROMÂNIEI.

In luna lui Augustŭ a. c. scimŭ că s'a întrunitŭ în palatulŭ federalŭ din Berna (Elveția) congresulŭ asociațiunei internaționale de pace și de arbitragiu. In a 3-a ședință a acestui congresŭ, spune organulŭ asociațiunei »International arbitration and peace association monthly journal,« dd. Stern și Armășescu au adus în desbatere cestiunea neutralisării României.

D. Stern își justifică propunerea pe temeiulŭ, că România a fostŭ de vr'o jumătate de seculŭ scena și centrulŭ unorŭ numeróse resbóie. Incă înainte de rĕsboiulŭ ruso-turcŭ, România a apelatŭ la marile puterĭ pentru a i se garantă neutralitatea. Dér nicĭ unŭ guvernŭ nu a ținutŭ sémă de acésta și dênsa a fostŭ tîrîtă în conflictŭ. Pentru a se înlătură complicărĭ viitóre, acéstă neutralitate trebue dechiarată câtŭ mai curêndŭ atâtŭ în interesulŭ României, câtŭ și în interesulŭ păcii în Oriente.

După ce se presentă cunoscuta propunere de neutralisare a României, d. Armășescu susține propunerea care, după dênsulŭ, este absolutŭ necesară pentru esistința României. Congresulŭ din Berlinŭ dechiarândŭ independința ei, România va pute astfelŭ sĕ fie ușurată de sarcina unei marĭ armate și de întreținerea unorŭ fortificărĭ întinse. In casŭ de conflictŭ între Rusia și Austria, séu între Rusia și Turcia, România va fi silită sĕ ia partea Rusiei, de aceea d. Armășescu rógă congresulŭ sĕ voteze absoluta neutralitate a României.

Profesorulŭ Angelo Umilta a făcutŭ apoi unŭ resumatŭ alŭ istoriei române și a navigațiunii Dunărei de la 1812 până la tratatulŭ din Berlin. D. Angelo crede, că represintă consciința liberă a Europei și rógă Congresulŭ sĕ priméscă propunerea.

Dr. Engel, din Berlinŭ, aprobă acésta cu condițiune ca micele puterĭ sĕ nu mai întrețină nicĭ o armată.

Profesorulŭ Rod, din Parisŭ, cere neutralisarea tuturorŭ statelorŭ micĭ; desarmarea trebue sĕ preceddă neutralisarea.

D. Appleton esprimă o părere contrariă și este de opiniune că desarmarea sĕ urmeze neutralisării. Dênsulŭ arată casulŭ Belgiei, a cării neutralitate a fostŭ respectată în rĕsboiulŭ franco-germanŭ și a fostŭ în tot-déuna unŭ esemplu de ordine și de libertate precumŭ și unŭ factorŭ însemnatŭ de pace.

Congresulŭ a primitŭ apoi propunerea de neutralisare a României.

SCIRILE ḐILEI.

Pe ḑiua 4 Octomvre, la 10 óre a. m., este conchematŭ consistoriulŭ metropolitanŭ de cătră I. Pré S. Sa metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ.

—0—

Deputațĭ pentru congresulŭ bisericescŭ naționalŭ s'au alesŭ în Banatŭ din cleru: în cerculŭ Birchișiu-Chișeteu păr. prot. Georgiu Crăciunescu; în cerculŭ Giula-Chișineu păr. prot. Petru Chirilescu; dintre mirenĭ: în Aradŭ Iónŭ Popoviciu Deseanu, în Vinga d. Vincențiu Babeșiu, în Lipova d. Dr. Atanașiu Marienescu, în B. Comloșiu d. Petru Oprișiu, în Birchișiu d. Dr. Eugeniu Mocioni, în Chișeteu d. Dr. Iosifŭ Galŭ, în Șiria d. Adalbertŭ Michailoviciu, în Chișineu d. Demetriu Bonciu, în Butenĭ d. Sigismundŭ Popoviciu, în Ghiula d. Iustinŭ Popoviciu, în Ienopolea d. Georgiu Feieru, în Timișióră d. Paulŭ Rotariu, în Halmagiu d. Teodorŭ Papŭ, în Beliu d. Iónŭ Bica, în Radna d. Iónŭ Beleșiu.

—0—

Joi în 27 Septemvre s'a deschisŭ în Aradŭ sinodulŭ eparchialŭ. Causa acestei conchemărĭ neasteptate este: sĕ se pronunțe asupra asigurăriĭ averilorŭ diecesane. După lungĭ desbaterĭ, sinodulŭ a primitŭ în principiu, sĕ se cumpere unŭ domeniu în apropiere de Aradŭ.

—0—

Inspectorii numițĭ de ministrulŭ cultelorŭ pe anulŭ 1884/5 pentru scólele medii suntŭ: Alexandru Pall, care va avea sĕ inspecteze liceele reformate dim Clușiu, Têrgu-Mureșului, Aiudŭ și Zilău, precum și liceulŭ unitarŭ din Clușiu; Iosef Elișer va inspectă liceulŭ și gimnasiulŭ realŭ românŭ din Brașovŭ, gimnasiulŭ românŭ din Bradŭ, liceele reformate din Odérheiulŭ sĕcuescŭ și Orăștia, gimnasiele reformate din Sepsi Sf. György, liceele protestante din Sibiu, Brașovŭ, Bistrița, Mediașĭ și Sighișóra, gimnasiele protestante din Sebeșŭ și Reghinulŭ săsescŭ, liceulŭ realŭ din Sibiu, gimnasiulŭ realŭ protestantŭ din Brașovŭ și gimnasiulŭ unitarŭ din Cristurulŭ sĕcuescŭ.

—0—

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ Bocșia, unde prin ilegalitățĭ condamnabile s'a proclamatŭ deputatŭ dietalŭ Lad. Tisza, fratele ministrului, încontra candidatului naționalŭ Coriolanŭ Bredicénŭ, au protestatŭ la dieta țĕrii în contra acelei alegerĭ ilegale. In numĕrulŭ viitorŭ vomŭ comunică cetitorilorŭ nostri protestulŭ, ca sĕ vĕḑă cum 'șĭ forméză Colomanŭ Tisza maioritatea în dietă.

—0—

Talentatulŭ compositorŭ d. cav. de Flondorŭ a terminatŭ musica operetei »Nóptea de Sf. George«, de Teocharŭ Alexi. In érna viitóre se va represintă pentru ânteiașĭ dată la Cernăuțĭ de cătră societatea musicală română »Armonia.«

—0—

In ședința de Joi, consiliulŭ permanentŭ alŭ instrucțiunei publice a decisŭ, spunŭ ḑiarele din Bucurescĭ, ca d. T. Maiorescu sĕ facă cursulŭ de logică și de istoria filosofiei contimporane la facultatea de litere din Bucurescĭ.

—0—

„Românulŭ“ află că candidații respinșĭ de la esamenele de bacalaureatŭ, în numĕrŭ de 86, au înmânatŭ unŭ protestŭ ministrului instrucțiunei, prin care se plângŭ că au fostŭ nedreptățițĭ.

—0—

„Telegrafulŭ“ spune, că erĭ Lunĭ s'a întrunitŭ la ministerulŭ financelorŭ comisiunea pentru a face statistica locuitorilorŭ din regalulŭ României, lucrare cerută de legea de percepere, și care va începe la 1 Noemvre.

—0—

Pe lângă forturile dela Mogoșóe și Otopenĭ, s'a începutŭ și construirea fortului dela Tunarĭ. In curêndŭ se va începe a se construí și unui fortŭ la Chitila, spune »L 'Indép. roumaine«

—0—

„Deutsche Zeitung“ află, că patru sute de familii germane, stabilite de multŭ în Dobrogea, s'au hotărîtŭ sĕ emigreze în Tesalia, unde guvernulŭ grecescŭ le va dá locurĭ pe moșiile statului. De altă parte »Națiunea« este informată că în ḑiua de 22 Septemvre, au emigratŭ pentru Constantinopolŭ peste o sută de familii musulmane, turcĭ și tătarĭ, din Dobrogea. In acestŭ numĕrŭ nu intră și emigranții din Bosniași Bulgaria. Pe lângă acei ce plécă prin Constanța, mai e unŭ numĕrŭ însemnatŭ de emigranțĭ care trecŭ hotarele Bulgariei. Parte din ei se oprescŭ în Bulgaria, parte se îmbarcă la Varna spre a se duce la Constantinopolŭ.

—0—

3.

FOILETONŬ.

(Urmare)

Influința limbei grece asupra desvoltării cuvintelorŭ și asupra literaturei limbei latine.

Mai suntŭ însĕ o mulțime de nume de animale fórte asemenea, dar mirare, că acelea însemnéză în ambele limbĭ deosebite animale*) κάπρος caper țapŭ și aper mistrețŭ, porcŭ sĕlbaticŭ, ἴννος, γίννος hinnus catârŭ, ἵππος, ἴκκος equus calŭ, ἀλώπηξ vulpes vulpe, ἔχις anguis șérpe, ἔχελυς, ἔγχελυς anguilla țîparŭ, fusarŭ, κόλυμβος columba columbă, porâmbŭ, ψάρ sturnus graurŭ, χελιδών (în locŭ de χεριδών) hirundo rîndunică, κόκκυξ cucullus cucŭ, κόραξ corvus corbŭ, κορώνη cornix cióră, νῆσσα (νῆττα) anas rață, χήν (χάν) anser gâscă, τρυγών turtur turturé, ἔποψ upupa pupăză (celŭ latinescŭ și românescŭ e cu multŭ mai onomatopoeticŭ), ὠρύω ululo (ursus) urlu (ursŭ), λύκος lupus lupŭ, λέων leo leu, μῦς mus șórece, μυῖα musca muscă, μύρμηξ formica furnică, ἀράχνη aranea păiangine, ș. alt.;

b) din regnulŭ plantelorŭ: φύλλον folium fóe, ῥίζα radix rădăcină, ῥαπίς rudis jórdă, ῥάπος rupum, rapa morcovŭ, φορβή (dor. φορβά) herba érbă, ῥάξ racemus bóbă de strugure, γράστις gramen érbă, κριθή hordeum orzŭ, πίττα pix rășină (pită), πίτυς pinus pinŭ (brăducŭ), εἰλίκη, εἶλιξ, ἕλιξ ilex ileu, κάλαμος calamus pénă de scrisŭ, ș. alt.; și

c) din regnulŭ mineralelorŭ: αὖως aurum aurŭ, ἀργύριον argentum argintŭ, μόλυβδον plumbum plumbŭ (dela pluo, astfelŭ că cuvêntulŭ latinescŭ înfățișéză forma primitivă), μέταλλον metallum metalŭ, χάλιξ calx tinciu, varŭ (pétră de varŭ), λᾶας lapis lespede, ἄμμος, ψάμμος (ἄμαθος, ψἄμαθος din ψάω frecŭ, sfărmescŭ măruntŭ, de aci ψῆφος, ψᾶφος) sabulum, sabulo nisipŭ, pulbere, ἅλς sal sare, μύνη mons munte.

2. **Obiecte fisicale**: ἥλιος sol sóre, ἀστήρ astrum și stella (astella séu asterla) sté, ἀήρ aër aerŭ, αἰθήρ aether eterŭ, ἕσπερος vesperus vesperă, séră, ἄνεμος animus (deși sub altă însemnare) vêntŭ, ἦρ ver primăvară, χειμών hiems érnă, χυμός humus humă, νέφος nubes nourŭ, ἕρση, ἔρση ros róuă, νίφας νιφετός ninguis, nix né, ninsóre, νίφω ningo ningŭ, νεφέλη nebula negură, αἶθος aestus și aestos arșiță, vară. ξηραίνω sicco secŭ (serenus seninŭ séu serinŭ), κοῖλον coelum ceriu, ῥίγος frigus frigŭ, λευκός lux, luceo, lucidus lucire, lucitorŭ, luciosŭ, lucescŭ ș. alt.

3. **Viața de familiă a ómenilorŭ***): δόμος domus casă, ἔθος, ἦθος aedes casă, ἕδος sedes șeḑŭ, scaunŭ, ἑστία vesta vatră, vesta, πατήρ pater tată, μήτηρ mater mamă, φράτηρ frater frate, ὄαρ (dela εἴρω) soror (dela sero-ἔρω, εἴρω) soră, ἄπφος avus moșŭ, bunicŭ, πάτρως patruus unchiu (din partea tatălui), μάμμα (μάμμη onomatopoeticŭ) mamma, avia bună, bunică, ἑκυρός socer socru, ἑκυρά (ἑκυρή) socrus sócră; γάλως (γαλως) glos cumnată, παῖς (πάϊς, παῖρ) puer (din fuo-φύω) băétŭ, φίλος (din φύω), φίλιος filius, filia fiiu, fiiă, γίγνομαι gigno nascŭ, γένω, γενάω (g)nascor nascŭ, γένος gens, genus genŭ, ginte, νυμφεύω (νύφω) nubo mĕ măritŭ, ἄκος vicus satŭ, μύνη (dela μύω) moene, munus darŭ, ἐσθής vestis haină, vestmênt, μύλη mola móră, λαμπτήρ la(n)terna laternă ș. alt.

(Va urma).

*) Comp. lecsiconulŭ etimologicŭ alŭ limbei latine de Schwenk Frankfurt a. M. 1827. 8, pagina 92 și mai încolo caper!

*) Comp. escelenta programă de Kuhn citată mai nainte: Zur ältesten Geschichte der indo-germanischen Völker, Berlin (Realgymn.) 1845, 4. — Apoi Niebuhr: Geschichte der Römer, I, pag. 93, Vorlesungen über die römische Geschichte I, pag. 106, și mai departe!

RECTIFICARE.

In foiletonŭ pe fața 2, colóna 3, rêndulŭ 2 de susŭ sĕ se citéscă Ζεὺς πατήρ în locŭ de Ζεύς πατλή.

Comitetulŭ slavŭ rusŭ din Petersburgŭ a hotărîtŭ în cea din urmă şedinţă a convocá unŭ congresŭ generalŭ alŭ Slavilorŭ la Agram, cu ocasia împlinirei a 1000 anî de la mórtea lui Chirilŭ. La conferinţă au luatŭ parte şi Polonezî, Cehî şi Sêrbî, şi hotărîrea a fostŭ adoptată cu aclamărî.

—0—

Numĕrulŭ petiţiunilorŭ de divorţŭ intrate până acum la tribunalulŭ din Parisŭ, trece peste 1800. Cele mai multe cererî de divorţŭ, **pentru a puté contractá o nouă căsătoriă**, suntŭ din partea femeilorŭ.

—0—

Astă séră se va representá la teatrulŭ germanŭ »Doctorulŭ Klaus,« comediă originală în 5 acte de Adolf L'Arronge.

ROMANII DIN MACEDONIA, MUNTELE ATHOS.

Călĕtorii în Macedonia, Thesalia şi muntele Athos, de Radu C. Pătărlăgénu. O călĕtoriă la muntele Athos, de Teodorŭ T. Burada.

De cât-va timpŭ studiile privitóre la Românii din Macedonia au începutŭ a deveni mai dese; acésta dovedesce interesulŭ din ce în ce crescêndŭ alŭ publicului românŭ pentru fraţii noştri din depărtatele regiunî ale Pindului.

Intre aceste studii, trebue sĕ citămŭ anulŭ acesta în primulŭ rêndŭ pe acele ale d-lorŭ Pătărlăgénu şi Burada.

Aceştî d-nî au întreprinsŭ anulŭ trecutŭ o călĕtoriă îndelungată prin Macedonia, Tesalia, Epir şi la muntele Athos, în scopulŭ d'a culege amĕnunte privitóre la numĕrulŭ, literatura şi istoria Românilorŭ din acele regiunî.

Până acuma d. Burada n'a datŭ publicităţii decâtŭ notele sale asupra muntelui Athos, d-sa îşî reservă d'a publicá mai târḑiu celelalte note privitóre la Românii din Pindŭ; după câtŭ suntemŭ informaţî, d. Burada, care e unŭ musicantŭ desĕvêrşitŭ, a făcutŭ în timpulŭ călĕtoriei sale o colecţiune de cântece românescî din Macedonia.

D. Pătărlăgénu, în studiulŭ sĕu îndestulŭ de amĕnunţitŭ, după o scurtă espunere a istoriei Românilorŭ din Macedonia, se ocupă pe largŭ despre starea scólelorŭ române din Pindŭ şi despre luptele ce au de susţinutŭ Românii în contra elementului grecescŭ.

D. Pătărlăgénu nu s'a mulţămitŭ sĕ studieze pe Românî din audite; d-sa a voitŭ în totdéuna sĕ-i cunóscă în faţa locului şi de aceea a întreprinsŭ escursiunî prin o mulţime de sate românescî, începêndŭ dela oraşulŭ San-Marina, situatŭ la piciórele muntelui Pindŭ şi până la vechile otare ale regatului grecescŭ. In acéstă regiune suntŭ mai bine de şépte-ḑecî de sate locuite numai de Românî.

Este adevĕratŭ că Albanesii şi Bulgarii suntŭ în mare numĕrŭ în tóte aceste părţî, dér ceea ce dă poporaţiunei române o însĕmnătate multŭ mai mare, e superioritatea lorŭ din punctulŭ de vedere alŭ consideraţiunei sociale; numai Românii şi Albanesii suntŭ proprietarî. Industria locală, comerciulŭ şi mai tóte profesiunile suntŭ în mâna Românilorŭ.

D. Pătărlăgénu se ocupă apoi despre rolulŭ pe care l'au jucatŭ Românii în tóte insurecţiunile în contra dominaţiunei turcescî, despre înfrăţireá dintre Românî şi Albanesî şi despre viitorulŭ acestorŭ douĕ poporaţiunî.

Mai departe d. Pătărlăgénu ne dă mai multe esemple despre limba şi literatura Românilorŭ macedonenî.

Ecă câte-va proverbe în dialectulŭ macedonénŭ:

„Mulierea are perili lungi şi minte scurtă.« (Femeea are pĕrulŭ lungŭ şi mintea scurtă).

»Caplu plecatŭ córda n'acaţa.« (Capulŭ plecatŭ sabia nu-lŭ tae.)

»Ma se sburăscî de câne lia şi ciomaglu.“ (Când vorbescî de câne ia şi ciomagulŭ).

Pe lângă proverbe autorulŭ a mai adunatŭ şi o mulţime de cântece poporale precum: »Ḑiua de Maiu« »Féta la isvorŭ«, »Vruta a mea« (iubita mea), »La munte“, „Urare la anulŭ nou« şi multe altele.

Acéstă colecţiune constitue unŭ materialŭ literarŭ din cele mai preţióse, care póte fi utilisatŭ cu folosŭ de toţî acei carî se ocupă cu studiulŭ limbei şi literaturei române.

Nu mai puţinŭ demnă de interesŭ este lucrarea d-lui Teodorŭ Burada asupra muntelui Athos.

D. Burada a cercetatŭ tóte mânăstirile şi a notatŭ cu deamĕnuntulŭ tóte urmele ce a găsitŭ despre înrîurirea Românilorŭ la s-tulŭ munte. Multe din notiţele culese presintă unŭ mare interesŭ istoricŭ.

Astfelŭ, turnulŭ mânăstirei bulgărescî Zografos a fostŭ ziditŭ de Stefanŭ celŭ Mare.

La mânăstirea Zografos, călugării bulgarî au făcutŭ o primire din cele mai cordiale d-lui T. Burada.

»După o mică slujbă, spune d. Burada, spre marea mea mirare, amŭ audiŭ cântându-se românesce: »mulţî anî trăiască« şi »dómne miluesce,« pomenindu-se şi regele nostru Carolŭ I.«

Mânăstirea Zografos a fostŭ zidită la 1502 din temelie de Stefanŭ celŭ Mare, care a îndestrat'o cu mare avere.

Acestŭ domnŭ se pomenesce la sf. jertfelnicŭ şi e scrisŭ în pomelniculŭ celŭ mare alŭ mânăstirii.

Acéstă mânăstire, dela anulŭ 1850 încóce, s'a făcutŭ chinoviă, dênsa are 160 de călugărî dintre carî vr'o 20 suntŭ românî.

Inlăuntrulŭ bisericei, Stefanŭ celŭ mare e zugrăvitŭ pe păretele din faţa dréptă cum întri pe uşă, elŭ e arătatŭ cu barbă.

In acéstă biserică se află şi douĕ stégurî ale lui Stefanŭ celŭ mare.

In alte multe mânăstirî se găsescŭ asemenea urme de ale Domnilorŭ Românî.

Muntele Athos fiind locŭ de adăpostire alŭ tuturorŭ călugărilorŭ ortodoxî Românî, au şi ei biserica lorŭ în acelŭ munte, la schiturile Leon şi Prodorat.

Numĕrulŭ călugărilorŭ la aceste douĕ schiturî se urcă la 200.

La acéstă mânăstire, care e mai nouă, se găsescŭ urme mai puţinŭ însemnate.

D. Burada a făcutŭ o colecţiune întrégă de documente privitóre la istoria Românilorŭ, pe care le-a găsitŭ în numerósele mânăstiri ale muntelui Athos.

Numĕrulŭ acestorŭ documente se ridică la 136.

D. Burada închee astfelŭ studiulŭ sĕu:

»Amŭ fi de părere, ca guvernulŭ sĕ triméta în muntele Athos o comisiune istorică şi artistică, care sĕ cerceteze documentele şi zidirile ce se află acolo, scoţêndŭ planurile, luândŭ inscripţiunile în fac-simile, cercetândŭ şi copiândŭ hrisóvele şi pomelnicele, care se află prin mânăstirî, fotografiindŭ séu desemnândŭ de pe păreţii bisericelorŭ şi portretele Domnilorŭ, ale boierilorŭ noştri, mormintele şi odórele dăruite de ei, ce se găsescŭ la aceste mânăstirî.

„Românulŭ“

CORESPONDENŢA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

Din giurulŭ Făgăraşului, Septemvre 1884.

Deşi cam târḑiu, credŭ că nu e superfluu a vĕ relatá ceva despre adunarea generală a reuniunei învĕţătorilorŭ gr. or. din distr. Făgăraşului, respective protopopiatele Făgăraşului, Agnita şi Rupea (Cohalmŭ).

Ḑilele de 25—30 Augustŭ au fostŭ destinate pentru acéstă adunare.

Deşi timpulŭ a fostŭ ploiosŭ, totuşî numĕrulŭ membrilorŭ a fostŭ considerabilŭ şi faţă cu adunările trecute potŭ ḑice a fostŭ impunătorŭ, semnŭ că însemnătatea asociaţiunilorŭ şi participarea în faptă la şedinţele reuniunilorŭ au pĕtrunsŭ până în straturile cele mai de josŭ ale învĕţătorilorŭ noştri.

Şedinţa I din 25 s'a începutŭ la 10 óre a. m. deschiḑêndu-se prin d. preşedinte Vicenţiu Grama, care în cuvêntulŭ sĕu de deschidere, accentuândŭ necesitatea instrucţiunei rurale, ḑise: »Trebue sĕ ne jertfimŭ pentru multŭ cercatulŭ nostru poporŭ,« căruia îi rĕspunse d. Nic. Moldovanŭ prin unele cuvinte nu mai puţinŭ pĕtrunḑĕtóre în cestiunea acésta. După aceea la dorinţa d-lui protopopŭ Petru Popescu adunarea implórá ajutorulŭ Dḑeescŭ prin cântarea »Impĕrate cerescŭ.« Apoi adunarea, adoptândŭ proiectulŭ de programă stabilitŭ încă de comitetulŭ centralŭ trece la disignarea membrilorŭ pentru prelegerile metodice din scriere şi cetire şi anume: pentru I-ma N. Aronŭ, pentru a II-ua I. Bonea, pentru a III-a I. Haşiu, pentru a IV-a N. Ludu, pentru a V-a şi VI-a N. Fr. Popŭ. In urma acestora se alege o comisiune de 2 în persónele d-lorŭ N. F. Popŭ, I Haşiu şi I. Bonea pentru a 'şî dá părerea în proxima şedinţă asupra raportului generalu alŭ comitetului centralŭ însĕ la dorinţa adunărei generale notarulŭ cetesce raportulŭ amintitŭ.

Din acestŭ raportŭ se vede: 1. Că comitetulŭ centralŭ a ţinutŭ 3 şedinţe, în care au resolvatŭ 40 piese, tóte de interesŭ pentru prosperarea reuniunei în genere şi în speciă a învĕţămêntului ruralŭ. 2. Despĕrţămintele reuniunei afară de alŭ Agnitei au ţinutŭ câte douĕ adunări generale şi anume:

a) Alŭ Făgăraşului a ţinutŭ prima sa adunare generală în 15 Ianuarie 1884. In acésta s'au desvoltatŭ următórele materii şi teme:

1. Insemnătatea, desvoltarea şi tractarea Fisicei în scólele elementare de N. Aronŭ.

2. Critica membrului N. Aronŭ asupra disertaţiunei: Sincai ca pedagogŭ« de D. Gaborŭ.

3. Desvoltarea substantivului pre basa unei bucăţî de lectură de N. Aronŭ.

4. Introducerea elevului în elementele fisice lecţiune practică.

5. Declamarea poesiei „Sentinela Română« de N. Ludu, precum şi alte propunerî de unŭ interesŭ generalŭ.

Ér în a II-a adunare generală ce s'a ţinutŭ în 17 Iunie a. c. s'au tractatŭ:

1. Critica lui I. Haşiu asupra disertaţiunei: însemnătate, desvoltarea şi tractarea fisicei în scólele elementare, de N. Aronŭ.

2. Tractarea rugăciunilorŭ în anulŭ I-iu de scóla, lecţiune practică de N. Aronŭ.

3. Tractarea practică a Nr. 11 de G. Dobrinŭ.

4. Introducerea elevului în elementele limbei maghiare lecţiune practică de N. Ludu, apoi alte propunerî pentru ameliorarea bibliotecei şi a casei reuniunei.

b) Alŭ Agnitei cum amŭ amintitŭ n'a ţinutŭ nicî o adunare generală, scusele preşedintelui nu se potŭ primi nicî decâtŭ, décă dênsulŭ n'a fostŭ în chiarŭ cu membrii comitetului despărţĕmêntului, erá în datorinţa lui de a se informa încă de timpuriu dela com. centr. şi cu atâta mai vêrtosŭ dênsulŭ ca preotŭ a fostŭ în chiar cu statutulŭ — şi a nu amâna lucrulŭ până când învĕţătorii s'au dusŭ la cualificaţiune şi limba maghiară. Cunoscŭ pe preşedintele acelui despărţ. ca pre unŭ preotŭ desteptŭ şi mĕ mângâiu cu speranţa că pe viitorŭ 'şî va face datoria.

c) Despărţ. tractualŭ alŭ Rupei (Cohalmului) a ţinutŭ o adunare generală în 22/3 a. c. pertractându-se în discursulŭ verbalŭ alŭ d-lui N. Mircea despre istoria desvoltărei culturei popórelorŭ, despre însemnătatea sciinţelorŭ pedagogice, despre scopulŭ conferinţelorŭ învĕţătorescî şi chemarea învĕţătorilorŭ.

2. Desvolt. substantivului pe basa unei bucăţî de lectură de I. Roşca şi a 3-a prelegere practică a membrului I, Morariu despre introducerea elevului în elementele fisicei; ér' în a doua adunare generală ţinută în 29/4 a. c. s'au cetitŭ şi esplicatŭ § 61—69 din normativŭ şi unele propunerî de unŭ interesŭ generalŭ.

3. In ceea ce privesce cassa reuniunei din raportŭ se vede că cassa reuniunei are 91 fl. 40 cr. v. a. banî gata, 146 tacse restanţe, la unŭ locŭ 237 fl. 40 cr. v. a. din carî subtrăgêndu-se spesele de 24 fl. arŭ rĕmânea 213 fl. 40 cr.

4) Biblioteca reuniunei la acéstă adunare generală numĕră 36 opurî în 40 de tomurî şi suma de banî gata 9 fl. 20 cr. incursă din o producţiune corală a învĕţătorilorŭ din tractulŭ Agnitei.

In partea ultimă raportulŭ este plinŭ de lamentărî, arĕtândŭ cum d-nii protopopî nu esecutŭ nicî o scriptă a comit. cent. în ceea ce privesce afacerea reuniunei.

Acésta nu e ceva nou. Cumcă o parte din preoţî face mai puţinŭ pentru scólă, ca pentru orî şi ce altceva, este cunoscutŭ până şi la celŭ din urmă cărturarŭ românŭ. Aflu cu cale a trage atenţiunea acelorŭ venerate Consistóre de ambe confesiunile asupra acestui faptŭ.

Şedinţa a II. 25 Aug. se petrecŭ cu referirea comisiunei de 3, la a cărei recomandare, adunarea estradă absolutoriu comit. cent., mulţămindŭ pentru conducerea tactică a agendelorŭ reuniunei, strigândŭ unŭ »sĕ trăéscă.« Apoi se cetiră 2 necrológe pentru perderea a 2 bărbaţî, meritaţî pentru naţiune în genere şi pentru reuniunea nóstră în speciă, anume I. Petricŭ şi Iacobŭ Urdea, cărora adunarea le pronunţă »Sĕ fie ţĕrina uşóră«, precum şi cu alte propunerî pentru înmulţirea bibliotecei.

Şedinţa III s'a ţinutŭ Duminecă 26 Aug. după întórcerea de la serviciulŭ divinŭ, în care membrulŭ N. Aronŭ delamă cu multă cunoscinţă de lucru poesia d-iui V. Alexandri, „Danŭ căpitanulŭ de plaiu,“ legendă din sec. XV.«

In şedinţa IV mai remarcabilă este disertaţiunea membrului N. Fr. Popŭ: învĕţăm. intuitivŭ ca obiectŭ alŭ cl. I-me, preferinţa lui faţă cu rătăcirea din trecutŭ, o temă lucrată cu multŭ zelŭ şi diliginţă care a şi fostŭ apreţiată de adunare, după importanţa ce o reclamă acestŭ obiectŭ de învĕţămêntŭ în bieniulŭ I. de scólă. Urmară apoi prelegerile teoretice de membrii designaţî. De totŭ practice şi la locŭ au fostŭ prelegerile acestea, căcî îndată ce unŭ membru tractă materia teoretice, urmă altulŭ, care totŭ aceeaşŭ materiă o tractă practice, după ce urmau reflecsiunile celorlalţî, precum, şi contra reflecsiunile prelectorului. Erá interesantŭ a vedé pre învĕţătorii arĕtându-şî unulŭ altuia defectele ce le are în propunere. O mişcare de mână, o privire neacomodată nu rĕmâneu necriticate.

Şedinţele reuniunei s'au terminatŭ Joi 30 Augustŭ, fiindŭ închise prin cuvêntulŭ d-lui preş. V. Grama, căruia îi rĕspunse membrulŭ Aronŭ, mulţamindŭ d-lui preş. pentru munca ce-şî depune pe altariulŭ naţiunei nóstre.

Grăniţarulŭ.

Convocare.

Adunarea generală estraordinară a despărţĕmêntului VIII alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ se convócă prin acésta în comuna Şiardu pe I-a Noemvre 1884 st. n. la 10 óre a. m.

Din Şedinţa Subcomitetului VIII a Asociaţiunei transilvane, ţinută în Alba-Iulia la 10 Iulie 1884.

Ionŭ Piposŭ
Directorŭ.

DIVERSE.

Proverbe chinesescî. — Arma femeilorŭ este limba lorŭ, de care îngrijescŭ ca sĕ nu ruginéscă. — Cu câtŭ mai multŭ îşî iubesce femeea bărbatulŭ, cu atâtŭ mai multŭ îî desvaţă de greşelele sale; cu câtŭ mai multŭ îşî iubesce bărbatulŭ femeea, cu atâtŭ mai multe greşelî îşî însuşesce ea. — Orî ce femee necredinciósă bărbatului pune pe iubitulŭ ei sĕ-i jure credinţă eternă. — Lumea este ca unŭ ecou: îţî rĕspunde îndĕrĕtŭ ceea ce-i spui. — Laudă pe alţii, décă vréi sĕ se vorbéscă bine despre tine.

Medicamentŭ contra răpciugei cailorŭ. — Piséză cărbune de teiu aprinsŭ într'o piuliţă de ferŭ, cerne subţire şi pune prafulŭ în traistă atârnând'o de capulŭ calului bolnavŭ. Prin respirare prafulŭ va întrá în nărî. După trei ḑile deja vei vedea că merge spre bine, peste 6, va începe vindecarea.

Contra pestei bovine (epizootiă). — Guvernulŭ Rusiei a publicatŭ contra acestei bóle teribile următórea prescripţiune: Indată ce se ivesce bóla în apropiere, sĕ se dea vitelorŭ apă de ferŭ orî câtŭ arŭ voi sĕ bea, luândŭ ferŭ vechiu ruginitŭ şi punêndu-lŭ sĕ stea necontenitŭ în apă de bĕutŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.05
Rentă de aurŭ 4%	93.45
Rentă de hârtiă 5%	88.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	103.25
Bonurĭ rurale ungare	100.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	99.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.—
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	114.40
Renta de hărtiă austriacă	80.95
Renta de arg. austr.	82.—
Renta de aurŭ austr.	103.10
Losurile din 1860	134.70
Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.69½
Mărcĭ 100 împ. germ.	59.85
Londra 10 Livres sterlinge	122.20

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 29 Septemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)		
Renta rom. amort. (5%)	96¼	»
» convert. (6%)	»	»
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	»	»
Credit fonc. rural (7%)	102⅜	»
» „ „ (5%)	„	„
» » urban (7%)	»	»
» » » (6%)	»	»
» » » (5%)	»	»
Banca naţională a României	»	1407
Ac. de asig. Dacia-Rom.	369	372
« » » Naţională	242½	»
Aurŭ	» . .	»
Bancnote austriace contra aurŭ	» . .	»

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 14 Octomvre st. n. 1884.

	Cump.	Vênd.
Bancnote româneseĭ	9.07	9.08
Argint românesc	9.—	9.05
Napoleon-d'orĭ	9.65	9.67
Lire turcescĭ	10.92	10.98
Imperialĭ	9.90	9.94
Galbenĭ	5.65	5.68
Scrisurile fonc. »Albina«	100.—	101.50
Ruble Rusescĭ	122.—	123.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 28 Septemvre 1884.

Vêndĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Chrissoveloni Fils C-ie.	I. Bellet	Grâu	450	58—	64	—	Magasiă
G. Mendl	Millas & C-ie.	„	160	58—	85	—	» hârtie
P. Vamvuri	I. D. Nicolopulo & C-ie.	Porumbŭ	550	58¾	58	—	Caicŭ
N. P. Politis & C-ie.	dt.	„	650	59½	58	—	mag. cu bile
G. Haracopo	L, Mendl & C-ie.	„	400	60½	57	50	Magasiă

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezŏ-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia Alexi Braşovŭ.